

DEN NORSKE KIRKE

Hamar biskop

Vårt Kall - 50 år med kvinners prestetjeneste. Preken på festgudstjeneste Vang kirke søndag 20.mars 2011

Noen må kjempe for andres rett
Matt 15,21-28

Jesus er i dag som alltid på vandring.
Han bryter opp til stadig nye steder og til nye møter med mennesker.

I dag, når vi feirer 50 år med kvinners prestetjeneste i vår kirke, møter han en kvinne i kamp for liv og verdighet. Det skjer i det den gang foraktede området omkring Tyrus og Sidon, nord for Galilea ved Middelhavet. Ei kvinne derfra henvender seg til Ham. Hun som blir omtalt som den kanaaneiske kvinne tilhører trolig en annen religion og kultur. Men hun henvender seg til Jesus og roper om hjelp for dattera si!

Jesus svarer henne ikke.
Det er taust. Ikke et ord!
Denne tausheten er overraskende og nesten provoserende.
Hører Han ikke? Vil Han ikke høre?
Han avviser henne slik i hele tre omganger.
Hun gir seg ikke. Hun kjemper for sin datter og står intenst på for å bli hørt.

Uansett bakgrunn for Jesus sin avvisende holdning, så skjer det noe.
Kvinnas handling og opptreden blir lagt merke til av disiplene og av Jesus.
Hun kaster seg ned og sier: ” Herre, hjelp meg!”

Jesus svarer med å snakke om at det ikke er rett å ta brødet fra barna og gi til hundene. Et merkelig svar, men kvinna lar seg ikke avspise med det. Hun parerer svaret ved å bruke det samme bildet.

Ydmyker hun seg?
Jeg tenker hun står på for sin rett.
Hun viser styrke og har forventning om å bli hørt. Hun kjemper for livet og håper på hjelp til forandring.

Det å stå fram krever mot. Mange har opplevd avvisning når de har tilkjennegitt standpunkt, følelser eller behov. De har kjent skammens ydmykelse. Skam over å ha beveget seg for tydelig i offentlighet enten det nå er i kirke, samfunn eller familie. Slik erfaring førte ofte til opplevelse av avmakt og for noen til tilbaketrekking. Ikke minst hvis lederskap og de med nøkkelmakt sa at ditt kall og dine ønsker er i strid med Guds Ord og kirkens ordninger.

Men noen våget å kjempe for andres rett.

Ingrid Bjerås gjorde det i møte med Quisling og Terboven. Da hun ikke fikk svar på sitt første brev til Quisling purret hun på svar. På Slottsbakken kjempet hun seg gjennom folkemengden og protesterte mot Terboven ved å løfte opp Det Nye Testamente. For et mot!

Ingrid Bjerås fulgte kallet og fikk formidlet og løftet fram rett og menneskeverd. Hun var tydelig og uredd og slik var hun også som den første kvinne i prestedtjeneste. Mange sa at det skulle vært en annen, en med bedre eksamen, en som var mer representativ for de kvinnelige teologene. Men det ble henne og hun var en voksen samfunnsengasjert kvinne, kalt av Gud og utsendt av kirken med sine evner og anlegg.

Den kanaaneiske kvinne var også en modig kvinne.

Hun møter Jesus med ei utfordring og en livskamp som viser både styrke og sårbarhet.

Nettopp i det viser hun sin tro og hun blir hørt.

I møte med Jesus får hun oppleve at det som er hennes nød i livet blir sett. Hennes livssituasjon er viktigere enn hennes religiøse og kulturelle bakgrunn.

Jesus sitt besøk utenom sin hjemlige arena gir oss et glimt av at Jesus er kommet til alle slags mennesker, at evangeliet gjelder alle mennesker uavhengig av hudfarge, nasjonalitet, kjønn og legning.

Det som skjedde nettopp her i denne kirken for 50 år siden forandret, ja rystet folks bilder av kvinner og av Gud. Det styrket kvinners identitet og understøttet likeverdstanden. Ja, det ble skrevet likestillingshistorie og kirkehistorie!

Noen gikk foran og banet vei.

Siden har mange endret syn. Kvinneprestmotstandere hevdet at Schjelderup og hans meningsfeller lot seg rive med av tidsånd og kvinnesak. Historien om kvinners prestedtjeneste viser at både enkeltmennesker og institusjoner har forandret syn og ståsted.

Bibelen må leses og tolkes i lys av evangeliet om Jesus Kristus og hva som er ” evangeliets blivende vilje”. Hver generasjon møter denne oppgaven på nytt, og må fortolke Skriften i forhold til de utfordringer samtiden bringer.

Noen må kjempe for andres rett og noen må gå foran.

De siste 50 årene har livshemmende fordommer som stengte for det som har livets rett blitt avdekket. Nye veier er gått opp. En sak var kvinneprestedtjenesten. Senere ble det også ryddet vei for de skiltes og gjengiftes plass i kirken, og plass for homofile og lesbiske.

Vi har bedt samer, tyskerbarn, romanifolket og andre grupper om tilgivelse for hva vi som kirke, ofte i god tro, har gjort mot dem, inntil vi forsto at den gode tro var full av fordommer og ærekrenkelser.

Argumentet om tidsånden kan brukes begge veier:

Hvilken tidsånd er mest farlig? Dagens eller gårdsdagens?

Det er det samme evangeliet, men nye tider med nye landskap avdekkes.

På vår felles vandring gjennom tiden oppdager vi stadig nye sider ved evangeliet. Å våge å stå i det åpne, bør være et kvalitetstegn ved kirken, og ikke et tegn på svakhet og ustadighet.

Evangeliets frigjørende kraft er stadig virksom og gir ny innsikt.

Ikke sjelden er det motstand mot å takke de som har banet vei for evangeliets åpne tydelighet. I dag gjør vi det! Med glede og stolthet feirer vi at noen med nøkkelmakt og nøkkelposisjon våget å satse på at det var riktig å ordinere kvinner til prestetjeneste og at noen hadde mot til å gå gjennom dørene som ble åpnet.

Vi utfordres på denne merkedagen for Den norske kirke til årvåkenhet på hvordan vi bruker fellesskapets nøkler. Holder vi fellesskapet åpent ved å løfte fram menneskeverd, likeverd og likestilling lokalt, nasjonalt og globalt?

Kirkens oppgave er å forkynne og formidle evangeliet. Det er å være i beredskap til å se og gjenkjenne evangeliet når mennesker blir satt fri.

Evangeliet som uavlatelig skjer midt i mellom oss gjennom Han som er evangeliet slik det står i Anders Frostensons salme:

Jesus från Nasaret går här fram än som i gången tid,
löser ur vanmakt, ur synd och skam,
ger oss sin kraft och frid;
Himmelriket är nära.

Ære være Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd som var,
er og være skal en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.